

מילון הראיה

א

אב - הנושא המוליד, המחולל את התולדות [ר"מ קיז].

אב - המקים את הבית, המדריך את התולדות, המאיר את ארחות חייהם בהשפעתו הרוחנית [שם קיח].

אב - הרועה הנאמן. מדריך, העומד במעלות נפשו הרבה יותר גבוה מהמעלה של הצעירות של הבנים¹, הצריכה לקבל את השפעתו² [עפ"י ע"ר ב סה].

אבנט - מכוון בתור אמצעי, בין החלק העליון מקום הכחות הנפשיים, לבין החלק התחתון שבגוף, מקום הכחות הגופניים השפלים, שמורה אמנם על היחש החזק שיש לכחות השפלים אל הכחות הנפשיים, עד שהקדושה³ המעלה את הנטיות הנפשיות, פועלת להגביל יפה את סדרי הפעולות הטבעיות לצד המעלה והקדושה [ע"א ג ב ד].

ע"ע חגורה, יסוד הויתה.

אבר - **אבר הכנה**⁴ - הכח הפנימי המניע את העפיפה [עפ"י ע"א ב ח יב].

אגרת רב שרירא גאון - מסמך-היסוד לסדר ההשתלשלות של כל התורה-שבע-על-פה⁵, שהוא כמגדל בנוי לתלפיות של היהדות, עליו תלוי כל שלטי הגבורים במלחמתה של תורה ואמתת דורותיה. בסיס האמונים לחתימת תורת אמת של "חיי עולם הנטועים בתוכנו"⁶ מאז היותנו לעם ד' אלהינו, בקבלת מתנתה, ונמשכים לו באחרית חתימת התלמוד עם המשך דבריהם של הגאונים⁷ מוסרי עניניו [ל"י ב (מהדורת בית אל תשס"ג) מט, נא].

אד - ענן [ר"מ קיח].

אד - לישנא דתברא [ר"מ קיח].

"אדם" - כנוי לגויה. ציור האדם השפל והנבזה על שם האדמה אשר לוקח משם, להוראת היות חומרו שפל מאד, כי הוא המדרגה הפחותה מן הדצח"מ שהוא הדומם [עפ"י ע"א יבמות סג].

"אדם" - כנוי לנפש. ציור מדרגה גבוהה, כמו שכתוב "בצלם אלקים עשה את האדם", היינו מצד נשמתו⁸ הרוממה, אשר היא נאצלת מתחת כסא-הכבוד⁹, ועל שם "אדמה לעליון"¹⁰ [עפ"י ע"א יבמות סג].

ע"ע "אנוש". ע"ע גבר. ע"ע איש.

אדם - נפש שכלית קשורה בחומר [ע"א ג ב קצט].

אדם - צורת האדם - המחשבה-העליונה¹¹ העושה את האדם לאדם, התורה¹² [ע"א ד ט יז].

צורת האדם הפנימית - שכלו ומוסרו [פנ' א].

אדם - כחו הרוחני - ע' במדור נפשיות, רוח, הכח הרוחני (של האדם).

אדם - סגולת האדם¹³ - מצינת את רוממותו הבאה בעקב שפלותו - יצור מושפל עד עמקי החומר, ועם זה כונס בקרבו את כל סגולת ההויה הרוחנית המלאה. שדוקא בהשתפלותו אל המורד הארצי הרי הוא רוכס את כל ההויה מראש היש עד סופו [ע"א ד ט קה].

1. ישעיה יד יד.

2. כונס בקרבו את כל סגולת ההויה וכו' - ש"ק קובץ א קעב: "האדם הוא תמצית מלאה שההויה כולה משתקפת בו".

אדם - נשמת האדם בכל חגויה השונים - פרח רז עולם

(של) החיבור הנעלה שממנו מתגלה הכבדות הארצית³ עם השאיפה השמימית המנצחתה, של שפעת החיים היציריים המשתפלת דרגה אחר דרגה, עד שיוצרת את החמירות⁴, עם המאור־העליון⁵, השפעה של הוית הישות, הרוחני, האצילי, השכלי, והמוסרי, הקדוש והמצוחצח [עפ"י א"ק ב תקכד].

יצירה שבה מתגלה האור ההויתי בכל עזו ותקפו. הכח המרכזי, שההויה חודרת באורה כולה אל הויתו, ומשלמת את תכונתה על ידו [פנק' ג של].

אדם - תעודת האדם שנוצר בגללה³ - להוסיף אור⁴ רצוני⁵ עליון⁶ בעזוז⁷ החיים הפרטיים, להעלותם⁸ אל עליו⁹ הכלל¹⁰, ולהוסיף בכלל זיו¹¹ צביוני חדש ע"י עושר הבא ממשפלים. (לעסוק בתורה־לשמה¹²) [א"ק א מד].

להשלים את מלכות־שמים¹³ > שהיא מופיעה בכל היש בהדר גאונה, והולכת היא ומשתפלת בהעולמים המעשיים, בתהומות מאד עמוקים, בירידות מאד חשוכים. וברצונו הטוב והאיתן של האדם, שיצא אל הפועל בהיותו מתעלה להיות אוֹחוֹז במשטר האלהי בהמון עולמים, >שבפליאות נוראות נתגלה ע"י הבהקת אורם של אדירי הקודש שבדורות הקדמונים, ויצא במלא יקרתו בהתגלות האלהית שבאור התורה¹⁴ ונשמת־ישראל¹⁵, הפרטית והכללית, בין כל עמי הארץ¹⁶. בכח חסון זה יתקן¹⁷ האדם ויעלה את החלק הירוד שבמלכות¹⁸ האצילות־האלהית¹⁹, שירדה להיות מנהגת עולמי עד, בצורתם המוקצבה. ובוה יקשור נזר ועטרה למלכות שדי בכל העולמים כולם, והמגמה היצירתית תצא אל הפועל בכל יפעת אידיאליה, מראשית המחשבה עד סוף המעשה וכולה אומרת כבוד²⁰ [עפ"י קובץ ח קעב].

מגמת היצירה האנושית - הנשמה החושבת, ההוגה דעה, המציירת²¹ ציורי קודש²² [א"ק ג שלד].

תעודת האדם - להיות משכיל ובן חורין, מתענג־על־ד²³ ומתעלס בידיעת האמת ושמח בכבוד²⁴ יוצר כל [עפ"י קבצ' א

נח].

התפקיד האנושי - להיות איש חי מכיר ובעל השכלה [קובץ א קצה].

ע"ע חיי האדם. ע' במדור פסוקים ובטווי חז"ל, צלם אלהים, חותם צלם אלהים מוטבע באדם. ע"ע דמות האדם. ע' במדור אדם הראשון, תעודת האדם.

אדנות מוחלטה - היכולת²⁵ החפשית²⁶ האיך־סופית, המצויה תמיד בפועל בגבורה־של־מעלה²⁷, היא האדנות המוחלטה והמלוכה האמיתית שהיא עומדת למעלה מכל שם²⁸, מכל בטוי ומכל קריאה²⁹, שהרי האפשרות אין לה קץ ותכלית, והיכולת אין לה גבול והגדרה. מלכות־אין־סוף³⁰ במובן העליון, המלוכה־העליונה³¹ [ע"ר א מו].

ע' במדור שמות כינויים ותארים אלהיים, "אדון עולם"³².

אדריכל - פועל (את) הבנין [א"ק ב שנ].

אהבה - ההתיחסות הנאמנה, הישרה, ההגונה, המתאימה אל האמת המציאותית, מתוך שייכות נכונה וזיקה רצויה, הכרה מלאה ושלמה של המציאות, של הענין שהיא מתייחסת אליו [עפ"י ל"י ב רלד]. מצב גדלותי, רוחני, אינטלקטואלי הכרתי נשמתי, שייכות חיונית, קישור התדבקות והזדהות, מתוך חכמה אמיתית והכרה אמיתית [עפ"י שי' 63, 5-4].

אהבה - עדן החיים, התשוקה האלהית של העלאת נר החיים [מ"ר 24].

שלימות האהבה - השמחה הגמורה ואור הנפש, שעמה כל טוב ואושר ובה כלולים נועם החכמה וההשגה ואהבתה [ע"א ד לו].

◊ האמונה³³ והאהבה הן עצם החיים בעוה"ז ובעוה"ב³⁴ [א' סט].

אהבה - שמרי האהבה - ע"ע תאוות.

אהבה - עבודת אהבה - זהירות בפרטי כל מצות ודקדוקי

3. **תעודת האדם** - ע"ע ע"ר א קפא ד"ה מכלל ופרט וכלל. א"ק ב תקלד. ע' במדור מונחי קבלה ונסתר, "תוספת".

4. ע' עטרת ראש להרד"ב, שער ראש השנה סי' ה.

תורה מכח השפעת כללות התורה הדבקה בלב בחוזה והכרה ברורה [עפ"י א"ת ג ג].

עבודת ד' וכל מעגל טוב מאהבה - מידיעת הטוב^ו הגנוז בהם [עפ"י ע"ר א רפ].

מהכרה אמיתית אל הטוב והשלימות [ע"ר א שסז] (ע"א א ג לב).

באהבה - בדרך חפץ פנימי והכרה עצמית [ל"ה 55].

כח העבודה מאהבה - ו אינו בא כי אם לפי מדת הידיעה הבאה בלימוד של קביעות ועשירות רבה במקצעות השונים של תורת המוסר^ו והיראה^ו, שאי אפשר כלל להמצא מבלעדי לימוד בסדר נכון, למגרס תחילה בבקאות מלמטה למעלה, ואחר כך למסבר בעומק עיון ודעה שלמה [ל"ה 188].
ע"ע עבודה מאהבה, עבודת ד' מאהבה ותלמוד תורה-לשמה.

אהבה אלהית - האהבה האלהית העליונה, המבוססת

בבשמי הדעה העליונה - ההרגשה הנשמטית היותר חודרת ופנימית, אשר בכנסת-ישראל^ו בכללותה, בנשמות אישיה היחידים, בחביון-עז^ו נשמת כללותה, ובכל אשד הרוח המשתפך בכל פלגות תולדותיה [ע"א ד ט פח].
אהבת-ד'^ו אלהי-ישראל^ו, עצם החיים (בישראל), נשמת-האומה^ו ועצם חייה [אג' א מד].

אהבה אלהית - הנטיה היותר חפשית^ו ונצחית^ו של רוח החיים, שהופעתה באה מסקירת הגודל הבלתי מוקצב, של אור^ו הקודש^ו המקיף עולמי נצח ממעל לכל חק וקצב, שאור החסד^ו הנאמן^ו מתעלה שם, השופע ויורד בכל מלא חנו^ו, ממעל לכל חק ומשפט^ו, וכל פנות שהוא פונה הכל הוא רק לטובה^ו ולברכה^ו לאור ולחיים^ו, וכל מעשה וכל תנועה מחוללת אך נועם^ו והוד^ו קודש [עפ"י א"י כט, ע"ר א יד].

האהבה העליונה - אהבת-עולם^ו ואהבה-רבה^ו, אשר לישראל את ד' אלהיהם ואביהם-שבשמים^ו מלך-עולמים, הבוחר בעמו ומלמדו ומדריך^ו [ל"י א (מהדורת בית אל תשס"ב) צג].

האהבה⁵ - תכלית התעודה האנושית. ההכרה האמיתית כשמתגברת באדם כראוי, מכבוד-אל^ו הכללי, הנשקף מכל הדר^ו הבריאה וסדריה הגשמיים^ו והרוחניים^ו, בעבר, בהווה ובעתיד, >שגם זה האחרון מוצץ הוא יפה למי שמבקש ודורש-את-אלהים^ו באמת וחפץ שלם< אותה ההכרה כשהיא מתעצמת יפה באדם, רק היא מטבעת עליו את חותמו האמיתי, את אופיו הטבעי להקרא בשם אדם^ו. רק אז הוא מרגיש שהוא חי חיים נצחיים ומכובדים. >הוא מכיר כי הדרכים שהחיים מתגלים בהם, לפי ערכנו ביחס מצבנו החומרי, שונים המה, ובכל השינויים ההווים והעתידיים לבבו בוטח-בשם-ד'^ו אלהי עולם מחיה החיים וחייה-עולמים^ו מצב נפש כזה כשהוא מתאים גם כן לכל סדרי החיים הפנימיים, הנפשיים והגופניים, חיי המשפחה והחברה, וכשהוא צועד בעוזו להיות גם כן מתפלש להיות המוסר הציבורי עומד על תילו ומכוננו, אז הארץ מוכרחת להתמלא דעה, ותורת ד' היא נובעת ממעמקי הלב - כל אדם שומע קול ד' הקורא אליו ושש ושמה לעשות רצון קונו וחפץ צורו, שהוא צורו הפרטי וצור העולמים כולם; ומרגיש הוא אז, שהוא האדם, שואף את חייו יחד עם מקור-החיים^ו, וכל היצור כולו ניצב לו כאורגן שלם אדיר נחמד ואהוב, שהוא אחד מאבריו, המקבל מכולו ונותן לכולו, ויונק יחד עמו זיו חייו ממקור החיים [עפ"י ל"ה 149].

מתק האהבה - רוחב הדעת^ו, והנועם אשר לעדן-העליון^ו [א"ק ג ראש דבר כט].

אהבת צור-העולמים^ו - זיו השכינה^ו, הכרה שכלית והרגשית, ללכת בדרכי-ד'^ו באהבת אמת והכרה עמוקה פנימית^ו [עפ"י ע"א ג ב ג].

5. ההכרה האמיתית וכו' מכבוד-אל, הנשקף מהבריאה וכו' וכו' שומע קול ד' הקורא אליו וכו' ומרגיש שהוא וכו' שואף את חייו יחד עם מקור-החיים, וכל היצור כולו ניצב לו כאורגן שלם אדיר נחמד ואהוב, שהוא אחד מאבריו, המקבל מכולו ונותן לכולו, ויונק יחד עמו זיו חייו ממקור החיים - ע' במדור שמות כינויים ותארים אלהיים, "מלכנו". ושם, "אבינו". ע"ע ע"ר א רמט, ד"ה ברוך. ושם, רפט ד"ה ברכנו. ושם ב ג ד"ה אמר ר' עקיבא. קבצ' ב קלז [87]. פנק' ב רד מט. ע"ע "שמע". ע' במדור פסוקים ובטוויי חז"ל, ברוך שם כבוד מלכותו. (את ההבחנה בעניין האיר לי רוני שיין).

זיקי אהבת אלהים - מציאת אור־ד⁶ בעומק רגש, בתוכן דעה [א"ק ג ריא].

ע"ע אהבת ד'. ע"ע אהבת ד' העליונה. ע"ע יראת הגודל.

אהבה לעומת טוב - ע' בנספחות, מדור מחקרים.

אהבה מינית - ע' במדור הנטייה המינית.

אהבה קדושה - האהבה הקדושה - אהבת־ד⁶ וכל העולמים, אהבת כל היקום וכל היצור [א"ק ג רעטרפ].

"אהבה רבה" - ע' במדור פסוקים ובטווי חז"ל.

אהבת אור ד' - אהבת החיים של הצדיקה־אמית⁶, >שאיננה כלל אותה הנטייה הגסה של אהבת החיים המרופדת בשכרון של נטיות החומר הגסים המצוי אצל רוב הבריות, כי אם< אהבת חיקוי לחסד־עליון⁶ בעולמו, המתפשטת על פני כל היצור [קבצ' א קעד].

אהבת ד' - הרגשת השתוקקות תמיד לטוב⁶ ולאמת⁶ שהאדם מרגיש באמת בנקודת נשמתו⁶ הפנימית, >שהכל הוא בכלל טוב או בכלל אמת< [עפ"י קבצ' ב קלג].

(האהבה) מצד כבודו⁶ וחסדיו⁶ שעשה [מא"ה א פט].

גלויה היסודי של האמונה⁶ הגדולה [נ"ה יא].

◊ **אהבת ד'** באה כשישים האדם לבבו להדמות לדרכי⁶ השי"ת⁶, אז ע"י ההדמות תולד האהבה, וכפי רוב הדמיון יהי רוב האהבה [ע"א א ב לו (ע"ר ב קכג)].

◊ האהבה באה מצד השלמות שבנמצאים, שמצדה הם כולם נמצאים באמיתות מציאותו יתברך [ע"א ג ב קעא].

◊ דעת כל המציאות לאמתתה לכל סעיפיה, כפי היכולת לאדם, >שמכלל דעת־ד⁶<. דעת הטבע לכל סעיפיו

גיאוגרפיה והתכונה, הרפואה וחכמת הנפש, תכונות העמים וכל הנלוו להם, המביאים גם כן לאהבה־העליונה⁶ הזכה בכללות האנושיות [עפ"י קבצ' ב קלא].

ע"ע אהבה אלהית. ע"ע יראת ד'. ע"ע בנספחות, מדור מחקרים, אהבה ויראה.

אהבת ד' העליונה - אהבת השלמות המוחלטת והגמורה של סיבת⁶ הכל, מחולל כל ומחיה את כל [א"ק ב תמב].

אהבת ד' הבהירה - האהבה המרוממה והעדינה לאין־סוף⁶ [קובץ ה צה].

אהבת השי"ת - ◊ בהכרת האמת של המציאות האלהית מצד עצמה, המקור לשמו־הגדול⁶ ב"ה [קבצ' א קלז].

אור אהבת ד' - עדן⁶ החיים, מגמת החיים, עצם החיים, בהירות החיים, ומעין חיי החיים, עליון מכל הגה, מכל רצון והסברה, מכל שאיפה פנימית⁶, ומכל הזרחה⁶ יפעית⁶, הכל בה, והכל ממנה [קובץ ו רמא].

ע' במדור פסוקים ובטווי חז"ל, אהבה רבה. ע"ע אהבת שם ד'.

"אהבת חנם"⁶ - אהבה שגם כשיש במציאות דברים שכאילו מעכבים לה אעפ"כ תתגבר על כולם ותקבע־חנם [ל"י א קיג].

אהבה שאינה תלויה בדבר >אהבת ד' לישראל, ברית עולם< [ק"ת נה].

"אהבת חסד" - ע' במדור פסוקים ובטווי חז"ל.

"אהבת חסד" - (לעומת "תורת חיים") - ע' במדור פסוקים ובטווי חז"ל.

"אהבת עולם" - ע' במדור פסוקים ובטווי חז"ל.

אהבת שם ד' - אהבת הלימוד והידיעה של מציאות השי"ת ודרכיו, וכל המכשירים המביאים לזה [קבצ' א קלן].

ע"ע אהבת ד'. ע"ע אהבת ד' העליונה.

אהבת תורה - ע' במדור תורה.

אוביקטיבי - חיצוני⁷ [עפ"י א"ק ג צג].

ע"ע סוביקטיבי.

אוהל - בית הדירה, העלול להיות מוכן למסעות, שמרשם בתוכן הרוחני העליון את העליות הנכספות. מסמן את היסוד המטלטל, את הצביון של ההכנה אשר לתנועה, שכונתה היא תמיד השתנות ועליה לצד האושר-העליון⁸, לקראת הזיו" של מעלה [ע"ר א מג].
ע"ע משכן.

"אוהל" לעומת "בית" - ע' במדור פסוקים ובטווי חז"ל, "יושב בבית" לעומת "יושב אוהל".

אויב - מי שהשנאה (אצלו) בכח לא בפועל [מ"ש שכן].

מבקש רעה בציוורו ונטיתו הרוחנית [ע"ר א לד].

ע"ע קם להרע.

אולפן - לימוד <בתרגום> [ר"מ ב].

אומה - טבע האומה, הרוחני והחומרי - הטבע הפסיכולוגי של האומה, וטבע התולדה והמורשה של האבות והגזע, וטבע הגיאוגרפי של ארץ נחלתה [עפ"י קבצ' ב מה (ב"ר שכרז)].

אומה - צורת האומה - נשמתה ואורח חייה [עפ"י ע"א ד ה סא].

ע"ע עמים, הצד המהותי בחיי העמים.

אומה - האומה (הישראלית) כולה בצרופה הכללי - אָם החיים שלנו. האופן הכללי של כל ישראל⁹ בתור גוש אחד, המחבר את כל האישים הפרטיים להיות לעם¹⁰ אחד, הכולל ג"כ את כל הדורות כולם בהערכה אחת [עפ"י א' עו, ע"ר ב פד].
ע"ע עם. ע"ע גוי.

אומה - רוח האומה היחידי - השאיפה אל הטוב האלהי המונח בטבע נשמתה [א' נב].

ע"ע רוח ישראל. ע"ע רוח ד'. ע' במדור תורה, תורה שבכתב, תורה שבכתב ברום תפארתה ותורה שבעל פה שניהם יחד.

אומה - שכינת האומה - רוח החיים של השאיפה האלהית המקושרת בתוכן הסגנון הצבורי של הצורה הלאומית [א' קו].
ע' במדור מונחי קבלה ונסתר, "שושנה עליונה".

אומה - ישראל - כנסת-ישראל¹¹ המוגבלת בגבול נחלת ישראל [א' מב].
מקום מנוחתה של האידיאה-האלהית על המרחב ההיסטורי הכללי [א' קח].

אומה הישראלית - התכלית הכללית של האומה הישראלית - להודיע את שם-ד' בעולם כולו ע"י מציאותה והנהגתה [ל"ה 119 (פנק' ב עו)].

חטיבה¹² אחת בעולם, המצויינת בתקוה לעצמה לא בשביל עצמה, כ"א בשביל הטוב הכללי, שהוא חן השכל הטוב, המוסר¹³ והיושר¹⁴ האמיתי, שא"א שיבנה כ"א ע"י תיקון-עולם-במלכות-שדי¹⁵ [ע"ר א שפו (ע"א ב ט רצ)].

ע"ע ישראל, מהותם העצמית הנותנת להם את אופים המיוחד.

אומה כללית - תמצית¹⁶ של המין האנושי הפועלת עליו בלי הרף בעיבוד צורתו¹⁷ הרוחנית [קובץ ה קצו].

ע' במדור פסוקים ובטווי חז"ל, עם לבדד.

7. ע' בנספחות, מדור מחקרים, אוביקטיבי סוביקטיבי. ושם, חיצון, עולם חיצון.

אוצר החיים - אורה־של־תורה^ו במקורה [ע"ר א קמז].

הצד העליון של התורה, היקר בעצמו מכל החיים כולם, **אוצר**

חיים עליונים נעלים ונשאים מכל חיי זמן ועולם [ע"א ד ט ז].

ע' במדור מונחי קבלה ונסתר, "אורייתא מבינה נפקת". ע' במדור תורה, תורה, שורש התורה.

אוצר הטוב - מקור חייה־עולמים^ו [אג' א קי].

אוצר עליון - **האוצר העליון** - מקור הברכות^ו [א"ק א קיט].

אור - יסוד ואומץ המשכת החיים [עפ"י א"ק ב רצו ע"ט טז].

כל יסוד החיים, חיי החיים, זיום^ו ותפארתם^ו [עפ"י ע"א ד יא יג].

כח הרוחניות^ו של השכל הגדול, של החפץ הכביר, של המרץ הנשגב^ו [מ"ר 296 (קבצ' ב עא)].

האור הגדול הכללי - שלמות החיים ובריאותם הנמשכת ממקור אמתם, המתגלה על ידי כל פרטיותם של דברי התורה, טיפולם וקליטתם, במלא כל הנפש ובכל תפוצות חדריה [א"ל מג].

ע"ע "אור החיים". ע' במדור מונחי קבלה ונסתר, אורות.

אור - **האור בעצם** - אור־חדש^ו של תשובה־עליונה^ו, המ"ט שערי^ו בינה^ו [ח"פ לב:].

גילוי אמיתת המציאות המשוכללת בהופעת^ו הקרנת הזרחתה^ו [עפ"י פנק' א תרלו (ב"א ד יא)].

ע' בנספחות, מדור מחקרים, אור, זוהר, זיו. ושם, אור, זיו, ברק.

אור - (**לעומת כלי**)^ו - נשמתו הרוחנית של הכלי >שהוא לבושו המעשי החיצון< [עפ"י א' קנח].

התוכן (לעומת הסגנון) [ע"א ד יב ה].

החיים העצמיים של מחשבת ההויה (לעומת ההויה) [עפ"י ע"ר א כו, וא"ק ד ת (א"ה 1098)].

אצילות האלהות בתור נפש ההויה, (מבחינתה הפנימית),

בדיבורים מצד הסתכלות השירית שברוח הקודש [עפ"י א"ק ב שמח].

משמעות עמוקה, תוכן רוחני^ו [פנק' א תרלו (שי' 6, 25)].

אור - (**לעומת חיים**)^ו - דעה^ו, רוח־הבטה [עפ"י א' יא].

'אור' לעומת 'מאור' - ע' בנספחות, מדור מחקרים.

אור - כללות הרגשה וידיעת מציאות. ערך ההשגה^ו והרצון הגמור >כי מה שלמעלה מההשגה האנושית אין לקרות כ"א בשם חושך^ו מצד ההעלם, וכשיש העלם לחושך של מעלה, נגבל בגדר השגה ונעשה **אור**< [עפ"י מא"ה ד כא-כב].

אור - ההרגשה הנפשית וההבנה של הידיעה [ע"א ב ט קכד].

אור - **אוצר האור** - חיי החיים העליונים, מקור כל החיים ושרש כל ההווה [ע"ר א סז].

אור - **האור הפנימי (של המושג מאורו של אלקים־חיים, צור ישעינו, לגדולי המשיגים)** - החיים האמיתיים שאין לנו מלה ליחסם, כמו שהם נמצאים במקור־החיים^ו יתברך שמו [עפ"י ע"א ג ב נב].

אור אין סוף - ע' במדור מונחי קבלה ונסתר. או במדור שמות כינויים ותארים אלהיים.

אור אין סופי - **האור האין סופי** - ההארה האלהית^ו המקיפה והממלאה את כל, את כל הנשמות^ו ואת כל העולמים^ו [פנק' א שצט].

אור "אל עליון קונה שמים וארץ"⁸ - החפץ־האלהי^ו, המהוה את היש כולו, המעמידו ומחייהו, הדוחפו לעילויו בכל קומתו המעשיית והרוחנית מריש דרגין עד סופם.

8. בראשית יד יט.

הנבואה העליונה של פה אל פה אדבר בו, הנשפעת לנאמן בית, להקים עדות ביעקב לעולמי עולמים, לקומם תבל ומלאה, בנשמת ד' יוצר כל [עפ"י ע"א ד ט טז].

אור אלהי - אור האמת הצדק והדעת [ע"ה קכח].
זוהר גדול של שכל בהיר וחשק אדיר של רצון כביר מאד [א"ק ג טז].

אור אלהי - האור האלהי - המגמה השעשועית הפנימית של היצירה כולה, המזריחה באור יפעתה על פני כל היקום, מחייה הפנימיים [א"ק ג קפח].

נועם אור אלוה נורא הוד - מקור הנעימות ומעין העדנים, אוצר ההופעות ומקור מקורות החיים [ר"מ עו].
האור האלהי - מקור החיים ומקור כל העדן ורוממות כל אושר עליון. אור חיי החיים [עפ"י קבצ' א טז (ג"ר 124)].
חיי החיים [ע"א ג ב רכו].

מקור החיים והשמחה [ע"א ג ב צט].
מקור האור האלהי - נחל עדנים שאין לו סוף, ומקור עדן נצחי לכל נשמת חיים, המהפך את הכל לאור חיים. המאור הפנימי, הכח הכמוס האלהי שיש במגמת הוייתה של האומה בעולם, שהוא הסוד של כל ההויה כולה [עפ"י קבצ' א קעה].
אור אלהי עליון - המרחב של אין סוף לבהירות והשלמת חיי עולמים בעד הכל [ע"א ד ט סה].
ע"ע אור עליון. ע"ע אור ד'.⁹ ע' במדור שמות כינויים ותארים אלהיים, אלהי, המקור האלהי.

אור אלהי - האור האלהי - נשמת האומה השרשית [א' קנח].
הזיוו הטהור הממלא נפשות טהורות [ע"א ג ב נ].

אור אלהים - תעודת ההויה, מקור הנשמות, מלא כל, רוח ישראל המופשט [עפ"י א"ת יב א].
אור החיים היותר יפים, היותר טהורים היותר מאירים [ע"א ד ו מ].

אור ד' - העילוי העליון, שממעל למקור החיים, יסוד המרחב העליון של זוהר הבלתי מוגבל שכל עולמי עולמים אינם כדאיים לו, שהוא מובדל מכל אורות עולמים, שכל תכונה של אורה בהם הרי היא מכוונת לראות על ידה גופים חשכים, שבעצמם אינם מערך מהות האורה, אבל האור בעצמו אינו דבר נראה, כי לא נתגלה בעולם לפי מדתו הכח הרואה את מהות האור. אמנם **אור ד'** במעלת הרחבת אצילות מקורו, הוא האור שאור נראה בו ועל ידו [עפ"י ע"ר א כא].
אור האורים, שאי אפשר לנו לבטאו ואיננו יכול להתלבש באותיות של שום מבטא גם לא של שום רעיון [א' קלא].
מקור חיי החיים ב"ה [ע"ר א קנה].
חיי החיים, היסוד העליון מקור חיי אור העולמים [עפ"י א"ק ג צה].

יסוד כל היש, ויותר מכל היש באין קץ [קובץ א תתיא].
צור החיים [שם רמ].
אור האמת [עפ"י ע"א ב ט קנא].

אלהי עולם. הטהור, הטוב המוחלט, האמת המזהרת, הנצח בכל מלא הודו [עפ"י א"ק א קפב].
אור ד' מחולל כל - זוהר האמת, הוד אורי החיים, שבמקור הקודש [עפ"י א"ק א ג (מ"ר 402)].
אור ד' וכבודו - הקודש העליון [מ"ר 345].

אור ד' העליון - כולל הכל, ומקור הכל וחיי כל [ע"ר א רח].
ע"ע אור עליון. ע"ע אור אלהי.⁹
אור ד' ממרומיו - היש העליון, הרוחניות והטהור המעולה [עפ"י א"ק ג רפן].

אור ד' - אור פני המלך המתנשא לכל לראש מעל כל ענין העולמות [ע"ר א רפט].
הארת היש האמיתי וזיוו החיים האלהיים [ע"א ד ט מז].
הקדושה השרשית העצמית, המצואה בפועל, הוד חיי הקודש, המרומם ונשא מכל שרעף ורעיון [עפ"י ע"ר א ט].

9. **אור אלהי, אור אלהים, אור ד', אור עליון** - בין מושגים אלה התקשתי למצוא הבדל, מכל מקום חולקו ההגדרות למחלקות שונות על פי המונחים השונים.

הנסִי המוחלט [ע"ר א מט].

האור העליון שהוא הרבה למעלה מן הטבעיות [ע"א ד ט מא].

טוב־העליון [ע"ר א שעב, רפט].

אור ד' המהוה הישות - זרוע־ד' אשר נגלתה, יסוד השתלמות הבלתי פוסקת [עפ"י א"ק ב תקל].

אור ד' וכבודו - אמיתת הרצון־הכללי אשר בנשמת היקום כולו [שם ג לט].

אור ד' - המגמה האלהית היותר ברורה ותהומית לאין חקר [פנק' ג שלא].

נשמת־העולמים [קבצ' ב קנה].

שפעת החיים הנובעים ושוטפים ממקור חיי העולמים [קבצ' א רכג].

אור ד' בעולמו - אור השכינה, נשמת העולמים, הוד האידיאליות האלהית החיה בכל [א"ק ב שסח, א"ש יד ד].

אור־של־משיח [א"ק ב תקסא].

אור ד' - גאולה רוחנית עליונה, נהירה אל ד' ואל טובו [א' צא].

"אורן של ישראל", רוח־ה' השורה על כלל־ישראל ותפארתם הכללית [ע"א א ד לג].

אור־תורה, אור־חיים [קובץ ו קפח].

אור ד' אשר באומה - השראת־השכינה וקדושת התורה והמצוה [עפ"י ע"ר א קעג].

אור ד' בעולם - האמת והצדק של דעת הקודש [ע"ר א רן].

אור ד' וטובו - הטוב והצדק [ל"ה 118].

אור ד' בארץ - התורה האמיתית והשכל הצלול והבהיר [א' א קיז].

אור ד' - קדושת התורה והיהדות הנאמנה, מורשה קהלת יעקב [מ"ר 367].

אור צדק עולמים אשר בתורת־חיים [מ"ר 366].

המוסר האלהי המתגלה בתורה, במסורת, בשכל וביושר [א"ק ג א].

צמאון־אלהי [עפ"י קובץ ז רח].

נועם הקודש [א"ק ב שי].

זיוֹר אור החכמה והשגת האמת [פנ' ח].

אור ד' העליון - (לעומת אור־הדעת־התחתון) -

אור־המקיף הגדול ורחב מרחבי שחקים [ע"א ד ט כט].

אור האמת - ע"ע אמת.

אור הגדול - האור הגדול - התוכן האלהי שאי אפשר

להגותו ולשערור [פנק' א שסב].

אור הגלוי - האור הגלוי - האור הנראה של אור־התורה

וחכמת ישראל כולה בקדושתה וטהרתה, בביתנה והכרתה, בכבודה וישרותה, בעושר סעיפיה בעומק הגיונותיה ובאומץ

מגמותיה. תלמודה של תורה בכל הרחבתה והסתעפון(יו)תיה,

בדעת וכשרון, ברגש חי וקדוש, וברצון אדיר וחסון לחיות את

אותם החיים הטהורים והקדושים אשר האור המלא הזה מתאר

אותם לפנינו. (אור־הקודש־החבוי) בהיותו מתקרב מאד אל

מושגינו, אל צרכינו הזמניים, ואל מאויינו הלאומיים [מ"ה ג

(מהדורת תשס"ד) כקג, קכה].

ע"ע אור קודש חבוי.

אור הדעת התחתון - (לעומת אור־ד' העליון) -

אור־הפנימי המרוכז באוצר הדעת אשר לבן־אדם [ע"א ד ט

כט].

אור ההשואה - ע' במדור מונחי קבלה ונסתר.

אור החיים - מקור זיוֹר החיים [עפ"י א"ק ב שכט].

שאיפת הגדלת כחותיהם [ע"א ד ו מא].

ע"ע אור. ע"ע אור חיים.

אור החיים - אור־ד', זיוֹר החכמה האלהית, ואור פני מלך

חוסר מגזע ישי [ע"א ב ט קנב].

אור החיים העליונים - הנשגב־הכללי [א"ק ג רפ].

אור העליון - היושר האמיתי, העצמיות והקדושה בבירורה [קובץ ו רסט].

אור העתיד - הופעת¹⁰ כבוד־ד¹⁰ בעולם [א"ק ב קפב].

אור הפנימי - האור הפנימי (של המושג מאורו של אלקים־חיים, צור ישעינו, לגדולי המשיגים) - ע"ע אור, האור הפנימי.

אור השכינה - ע' במדור מונחי קבלה ונסתר, שכינה.

אור התורה - ע' במדור תורה.

אורה של תורה - ע' שם.

אור חדש - ע"ע אור קודש.

"אור חדש" - אוצר חיים חדש ומלא רענונות, נשמות־חדשות¹⁰, מלאות הופעת חיים גאיוניים, ממשלת עולמי־עולמים¹⁰, הפורחת ועולה, המשחקת בכל עת לפני הדר¹⁰ אל¹⁰ עליון, האצולות מזיו¹⁰ החכמה¹⁰ והגבורה¹⁰ של מעלה [א"ק ג שסח].

אור חיים - אור קיום של הדר¹⁰ נצח נצחים [א"ק ג נח].

אור חיים¹⁰ - דעה¹⁰ ורצון¹⁰, רוח־הבטה ומציאות־מלאה [עפ"י א' יא].

ע"ע "אור החיים". ע' בנספחות, מדור מחקרים, אור וחיים.

אור חי־העולמים¹⁰ - אור־עליון¹⁰, מקור מקורות, חי החיים [קובץ ה צט].

אור חי־העולמים¹⁰ - הענין־האלהי¹⁰ [א' סו].

הטוב־הכללי¹⁰, הטוב האלהי השורה בעולמות¹⁰ כולם. נשמת־כל, האצילית, בהודה¹⁰ וקדושתה¹⁰ [עפ"י א"ש פרק ב].

החיים האלהיים ההולכים ושופעים, המחיים כל חי, השולחים אורם מרום גובהם עד שפל תחתיות ארץ, המתפשטים על אדם ועל בהמה יחד [עפ"י ע"ט י].

הרצון הכללי, הרצון העולמי [א"ק ג נ].

אור עליון - האור העליון - חייו ומקור שפעו, מחוללו ומהווה של העולם [עפ"י ע"א ד ט נב]. יסוד הכל ומקורו [קובץ א תרלו]. הזיו¹⁰ האלהי¹⁰, יוצר כל [א"ק א קצב].

האור העליון שבהויה - העליון¹⁰ הרוחני¹⁰ [קובץ א קסח].

האור העליון - זוהר¹⁰ הצחצחות¹⁰ של קדש־הקדשים¹⁰ [א"ק ג רת].

מקור מקורות כל חיים וכל יש [קובץ ה נ].

מקור מקורות, חיי החיים, אור חי העולמים [שם צט].

מקור החיים והעונג [שם כה].

בהירות חיים והויה מלאה זיו קדש¹⁰. החיים העליונים¹⁰ ברום ערכם, בהופיעם ממכון הטוב¹⁰ והעליו¹⁰ הנשגב¹⁰ [עפ"י ע"ר א קצג].

לשד חיי העולמים הזולף בחסדי אבות ממקור הברכה¹⁰, מיסוד עולם שהוא קודם ונעלה מכל הגבלה¹⁰ וחוקיות מוטבעה [אג' ג נח].

האור העליון הבלתי מוגבל - המוסר¹⁰ האלהי המוחלט [א"ת ד ד].

ע"ע אור אלהי. ע"ע אור ד¹⁰. ע' במדור מונחי קבלה ונסתר, אור אין סוף.

אור קודש¹¹ - טללי שפעת¹⁰ חכמה¹⁰ וציורים¹⁰ עליונים¹⁰, נשגבים¹⁰ ונעימים¹⁰, שהם משתפכים לתוך הנשמה¹⁰, מודיעים לה זיוים¹⁰ עליונים, מנשאים אותה לרוממות¹⁰ מעלה¹⁰, מקרבים לה את היש־העליון¹⁰, את הרוחניות¹⁰ והטוהר¹⁰ המעולה, את אור־ד'־ממרומיו¹⁰ [קובץ ו קנ].

ע"ע אור, האור בעצם.

10. אור חיים - לבירור ההבחנה בין "אור" ל"חיים", ע' הוד הקרח הנורא פרק א ס' ג, ד, ובעיקר בעמ' לו.

11. אור קודש - בא"ק ג רפו הנוסח הוא: אור חדש.

מג].

האורה הכללית - המשך החיים הנובע מהתשוקה העליונה והכללית של קרבת־אלהים^ו [מ"ר 38].
אורה עליונה - אור^ו חכמת^ו כל עולמים^ו [א' כט].

אורה - **האורה הכללית** - דעת היהדות^ו בכל הדרת נשמתה הפנימית, העולה מעומקה של תורה^ו, ומאוצר ההרגשה האלהית הבאה בהתמדת התלמוד והעיון בדברים שהם כבשונו של עולם, עם המכשירים המוסריים והעיוניים הדרושים לזה [עפ"י א"ה 913].

אורה אלהית - החפץ הציורי^ו והמעשי, לשלטון של עילוי^ו כל עז^ו של צדק^ו ואור^ו [ע"ה קלב].
השלמות, המעשית והשכלית, הרגשית והתכונית, השלמות במילואה [א"ק ב שעה].
אורה - שלמות בכל תיקונה. חיי קודש^ו וטוהר^ו [עפ"י שם רפז, שכט].
האורה העליונה - גדולת החיים של הכרת האלהות האמיתית, הכוללת את כל תענוגי הרוח וכל העדנים עמם ברום עוזם [קובץ ז עו].

אורה חיצונית - נימוסים אנושיים טובים ויפים, תיקוני מדינה וממלכה נוחים ונעימים. התקדמות, סדרים, פאר^ו ונעימות חיצונית הדורשים עמם חכמה מעשית רבה ללכת קוממיות ולהיות גוי איתן מלא חכמה מעשית וכליל יופי^ו [עפ"י ע"א ג ב טז].

ע"ע אורה פנימית.

אורה פנימית - אורה־של־תורה^ו, רוח־הקודש^ו והנבואה^ו, ששופע בישראל^ו ביחוד ממקום בית־המקדש^ו יצאה האורה^ו, היא האורה־האלהית^ו שמאירה בישראל לבדם ואין לזרים חלק בו. כח הקדושה^ו המיוחדת שהיא מעלה את ישראל למצב רם ברוח קדושה ודעת־אלהים^ו ודרכיו^ו, שכולה אומרת

אור קודש חבוי - האור^ו הקדוש^ו הגנוז, (ה)מקור האלהי^ו של התורה^ו, החוסן^ו של הנבואה^ו, סגולתה^ו של רוח־הקודש^ו והמחזה העליון^ו. האור הגנוז של אור הנבואה ורוח הקודש. מעין החיים של שורש התורה האלהית ומכון כל חזון ומראה עליון. אור הקודש של חמדת עולמים הגנוזה, שורש התורה האלהית ומקור הנבואה ורוח הקודש המיוחד לישראל [עפ"י מא"ה ג (מהדורת תשס"ד) קכב"ה].

ע"ע אור הגלוי. ע' במדור אליליות ודתות, חושך חבוי.

אורגן - גוף חי, מסודר [רצ"ה א"ש ה הערה 1].

אורגניסמוס - הקישור העצמי שיש להגוף עם הנשמה [קובץ ה קנה].

אורגניסמוס - (**האורגניות הכללית שביצירה כולה**) - קישור ושילוב^ו החלקים זה בזה בכל צומח ובכל חי ובאדם. כל החלקים שביש (ה)צריכים זה לזה, ותהומות רבה והררי עד (ש) הם זה בזה משולבים ומצורפים [עפ"י א"ק ב תיז].
חק האורגניות - היחש החי של השפעה ושל קבלה, (ה)הולך וחרוז ומקיף את כל המצוי, את החומריות ואת הרוחניות, את הפעולות, המנהגים, ההרגשות ואת המחשבות [ע"א ד ו מא].

"אורה" - ע' במדור פסוקים ובטווי חז"ל.

אורה - **האורה** - העילוי^ו הרוחני^ו [עפ"י קובץ א קסח].

אורה - **אורה אלהית** - שלמות הכל, ושלמות העדן^ו של מקור הכל, שאין לנו שום מושג ממנה כ־אם מה שאנו חשים את מציאותה ומתענגים מזיוה בכל עומק נפש רוח ונשמה [עפ"י א"ק ג רצ, א' קיא].

הגודל והשיגוב האלהי [קובץ ו צ].

אורה - **אורה אלהית** - החוסן^ו המלא, האור העליון, המון החיים ומקור יממיהם [עפ"י אוה"ק ב תמז].
האורה האנושית בכללה המתגלה באורן־שלי־ישראל^ו [אג' א

כבוד־אלהים[°] [עפ"י ע"א ג ב טז].

ארחות הדעה[°] [א"ק א טו].

ע"ע אורה חיצונית.

"אורך ימים"¹³ - (תאר למעלה שבמצוות כ"אורך ימינו"

לעומת "חיינו") - התועלת המגיעה בשלמות הנשמה[°] במה

שנעלם ואינו נרגש כלל אבל הוא מקנה לה קנין נשגב [ע"ר א תיב (פנק' ג רסח)].

ע"ע "חיים", תאר למעלה שבמצוות (לעומת אורך ימים).

אורה רוחנית - האורה הרוחנית - הגבורה[°] הגמורה המנצחת

את כל העולמים וכל כחותיהם [א' פד].

אורה שכלית - האורה השכלית - הדעות הקבועות וארחות

הדעה[°] [ע"ר א קסח].

◇ **האורה השכלית** באה מרוב תורה ודעת, מהרבה

שימוש־של־חכמים[°], ומהרבה דעת העולם והחיים [א"ק א רמ].

אורך ימים - השלמת החיים היוצאת חוץ לגבול התעודה

הפרטית. שמאריכים הם על המדה המוגבלת לפרטיותו ויספיק האדם תעודת החיים בעד העתיד בעד דור יבוא [עפ"י ע"א ג א

נח (ח"פ מב.)].

הנביעה של האורה[°] הרוחנית[°] המתגברת ועולה על ידי

הברכה[°] הפנימית של הנשמה[°], שהיא באה ביחוד מהמקור של

ההוקרה הפנימית והתוכית של הצד החיצוני המוכר בחכמה[°],

שזהו התוכן הפרטי שבקניני הרוח, שהיא הכרה מפורדת

לחלקים שונים, (העושה את) הימים מבורכים גם בפרטיותם

[עפ"י שם ד יג ט].

ע"ע אורך שנים.

אורה של תורה - ע' במדור תורה.

אורה של תורה - ע' במדור תורה, אור התורה.

"אורות" - (עניינו של ספר אורות) - שלמות גילוי אמת קדושת

עצמיותם של ישראל וערכם האלהי העליון הנצחי [א' קפז].

אורות הקדש - החיים בחיים (ה)עליונים ברום עולמים

בצחצחות[°] אידיאליהם[°], ספוגי קדש־קדשים[°] [ע"ר א קפ].

ע"ע מוסר הקודש. ר' חכמת הקודש.

אורך שנים - האורה הכללית של השנים. תפיסת חיים העולה

בצורה כללית, מפני הוקרת התוכן האצילי[°] של החכמה[°]

(ה)מביאה נהרה אחדותית בנפש האדם, ודחיפת החיים היוצאת

ממנה היא משאת נפש לתוכן ההכללה של החכמה בצורתה

הבהירה והמקפת [עפ"י ע"א ד יג ט].

ע"ע אורך ימים.

אורן של צדיקים - האור[°] הרענן[°], שהקודש־העליון[°] חי

במלא חפשו[°] הנאדר בתוכו [א"ק ג ק].

אושר - האושר - ◇ מקור המנוחה[°] והבטחה[°] [ע"ר ב סד].

אושר - (נשמתי) - תחושת הנשמה[°] את עדונה הגדול, את

"אורך ימים"¹² - כל הימים[°] בעמדם בצביונם המלא,

(בהיותם) בתוכן העליון[°], בקשר החיים עם הנצחיות[°]

האלהית[°], (ששם) אין הזמן[°] עובר, הכל קיים, (כש)כל העשוי

בהם עומד ומזהיר, ומשביע את הנשמה[°] זיו[°] וצחצחות[°] ושובע

נעימות. מלוא הימים, (כאשר) הצירוף של כל השיגוב,

שנעשה מכל פרטי החיים בטוהר[°] קדושתם[°], מתעלה בזיו

ונהורא בהירה [עפ"י ע"ר ב עח].

באורך ימים כלולים הם כל הימים וכל ההשפעות[°], כל ההופעות[°]

וכל ההזרחות[°], כל המדעים וכל ההרגשות, כל צדדי ההסתכלות, וכל

12. תהילים כג ו, צג ה

13. ברכת קריאת שמע שבערבית.

אחדות - האחדות - יחוד שלטון השיי"ת בהתחלת הסבות^ו הראשיות, המסבבות כל המון המעשים, שהן בערך השמים^ו, ובגמר כל תכליתם, שהן בערך הארץ^ו, ובכל האמצעים הרבים השונים ומסובכים, אשר ביניהם, שהם בערך ד'־רוחות^ו העולם, שכאילו מחברים את השמים עם הארץ [ע"ר א רמא].

אחדות ד' - הדעה היותר עליונה של מושג האלהות^ו [ל"ה 224].

אחדות הרוחנית - שם־ד' אחד^ו השוכן בישראל^ו [ע"א ב ביכורים לט].

אחדות - מגמה^ו אחת עשירה ואדירה, כוללת כל, וברוכה בכל - אור־החיים^ו היותר מאירים ויותר שלמים. המקור האחד של כל האידיאליים^ו היותר נשאים, שאנחנו מוצאים בנפשנו פנימה, שכל זמן שהם עולים^ו ומתבכרים, הם באים אליו [עפ"י ע"ה קנב].

התוכן של השאיפה היותר נאצלה השיכת לכל הנברא בהתאחד הכל למטרתו היותר עליונה [עפ"י ע"ר א קנט].

השאיפה ותגבורת חיל^ו החיים בהתרכזות עשירה של חטיבה כללית, בכל, וביחוד במציאות הרוחנית^ו והאידיאליית^ו, המתלבשת גם כן יפה בהחמרת^ו והריאליית בכל מלא עולמים^ו כולם [עפ"י מ"ר 16].

הכלליות^ו הקדושה^ו ברוממות קודש קדשה [ר"מ קסח].

יסוד האחדות־העליונה^ו - המציאות^ו ההויתית^ו המתגלה כחטיבה אחת [עפ"י א"ה 916].

ע' במדור שמות כינויים ותארים אלהיים, "אחד" (תאר כלפי מעלה). ע"ע יחוד ד' בעולם.

אחדות - האחדות האלהית - הרוח^ו האצילי^ו המקיף את כל הנטיות כולן ומאחדם עם כל המון הכוחות הגשמיים והרוחניים למטרה מוסרית^ו עליונה [עפ"י א"ק ג ש].

הטהרה^ו העליונה של הנקודה האמונית^ו [קבצ' ב נ].

זיו^ו חייה המלא עדני עד, מהמון זרמי חיי עולם וישות אדירה, השוטפים בקרבה פנימה, מנחת דשן קרבת^ו אלהים־חיים^ו, ואור קדושתו המלאה על כל גדותיה [עפ"י ע"ר א קח"ט].

אושר נעלה - קדושת החיים במוסר^ו מדות טובות ודעת־אלקים^ו [פנ' פה].

אושר - שלמות אמינית בדעת ובהנהגה [ע"א ג ב נה].

המצב המאושר - המצב הנפשי^ו, שנועם^ו ד', ועונג^ו אהבה^ו ושיקוק עליון^ו מופיע בתוך הנשמה^ו במצב של מנוחה וקביעות [א"ק ב תקח].

אושר - קץ האושר - שיהפך העונג^ו היותר חמרי ויותר מלוכלך בניוויל לקודש^ו אידיאלי עליון [פנק' ג שלט].

אושר העולם - השמחה^ו העדינה תולדתו של העדן^ו האצילי^ו הבא מההארה של זיו^ו הרעיונות של עומק האמונה^ו, הרפודה באהבה־האלהית^ו והדבקות^ו הגדולה והרחבה שזיו שדי^ו פרוש עליה [א"א 127].

תכלית האושר - התכלית האידיאליית^ו האחרונה, שהיא עצת־ד' וברכתו^ו לאדם ולעולם [ל"ה 158].

ע' במדור פסוקים ובטווי חז"ל, שמחת ד' במעשיו.

אושר עליון^ו - שיהיה "ד' אחד ושמו אחד"^ו [א' קס].

ע"ע תם.

"אות מן התורה"¹⁴ - נשמה מישראל [עפ"י א"ת יא ב].

אותיות - כ"ב אתון¹⁵ - כלל ההנהגה [ג"ר 29].

אז - מורה על העבר, אבל לא רק בדרך פרוזי^ו, סיפור של מאורע שאינו מרותק עם רגשי הנפש והתפעלו(יו)תיה השיריות, כ"א באורח שירי, ומצב נפשי מרום [ר"מ קיט].

אח - הקרוב היותר מקורב, המגובל בגבול האחדות [ר"מ קכ].

14. ע' מגלה עמוקות על ואתחנן אופן קצו. בית עולמים קלט: ד"ה תיקונא "נשמות ישראל הם אותיות התורה".

15. **כ"ב אותיות** - בביאור ס' קהלת לרמ"ד וואלי, עמ' קעד "א"ת, דהיינו כללות ההשפעה מא' ועד ת". ושם קעו: "בגין דאיהו עמודא דאמצעיתא, שהוא כלול מכל האורות, דהיינו מלת "את" שרומזת אל הכללות מא' ועד ת". ובבאורו לאיכה, עמ' קמא: "כי כ"ב אותיות הם רומזים אל הכללות כידוע".

אחדות אלהים - הטוב־העליון^ו, הטוב המגלה שאין כל רע^ו מצוי [פנק' ד עה].

אחדות - **האחדות המופעה בעולם** - מתבארת ע"י הקשור שיש בין המצוה^ו התורית^ו בכלל ההתגלות של דבר־ד^ו ובין כל הסדר העולמי במערכי הטבע^ו וכל מוסדי ההויה כולם. זהו תוכן המברר את **האחדות האלהית^ו בעולם**, שהכל מתאים לתוכן אחד והכל מתקשר לאגודה אחדותית אחת [ע"ר א כה].

ע' במדור מונחי קבלה ונסתר, "יחוד תחתון". ע' בנספחות, מדור מחקרים, אחדות ויחוד.

אחדות - **האחדות העולמית** - הצד של השיווי שיש למצוא בהויה כולה, עד למעלה למעלה, לדימוי־הצורה־ליוצרה^ו. הגשמיות והרוחניות, הציור והשכל, השפל והנישא, הם כולם תואמים, מתאחדים ומוקשים [עפ"י ע"ט סז].

אחדות אין סופית - ע' במדור מונחי קבלה ונסתר, יחוד עליון. ושם, אור אין סוף.

אחדות עליונה - הדעת^ו, אוצר־החיים^ו אשר בנשמת חי־העולמים^ו [א"ק א קעד].

אושר^ו ותענוג^ו, למעלה מכל אחדות^ו ומכל צחצחות, שורש נשמתן^ו של צדיקים אשר עם המלך ישבו במלאכתו [שם ג מד]. הסוד העליון של האורה־האלהית^ו בראשית^ו התחלת הופעתה, (אשר אין) יכולת בידי בן אדם להשכיל בכחו בשכלו ובאורה מדעו וחושיו, לצייר^ו בהיותו, איזה הערכה מסוד האחדות העליונה מלמעלה^ו למטה^ו [עפ"י ח"פ מה.].

אחדות מוחלטה - אור הפשטות העליונה, יסוד העדן־העליון^ו [ר"מ קג].

מקור כל הקדושה^ו, מכון כל הענוג^ו הנצחי, ובסיס כל השלמות ההולכת ומתעלה עדי־עד^ו [פנק' א תו].

מלא האחדות המוחלטה - מקור חי כל החיים אור־אין־סוף^ו, אדון כל היש ומלא כל ההויה, מקור כל הרחמים ואב כל החסדים וכל גבורות נעם, כל פאר ויפעה וכל תפארת קדש, שומע תפלה^ו ומאזין עתירה, בלא קץ ותכלית [ע"ר א סה].

ע"ע יחוד ד' בעולם. ע' במדור מונחי קבלה ונסתר, תפארה. **אחדות שלמה** - **האחדות השלמה** - קודש^ו ד^ו, קדוש ישראל^ו [א"ק ג ס].

אחור - צד הטפל שבכל דבר הוא אחוריו [ע"א א ב מג, פנק' ג ער]. ע"ע פנים.

אחור - הצד החיצוני^ו, שהוא הרבה כהה והרבה חלוש מהצד שהחיים הפנימיים של רוח־ד^ו אשר במלא עולמו יונקים ממנו [עפ"י מ"ר 249]. ע"ע פנים.

אחור - **ההנהגה האלהית שהיא לאחור** - ההנהגה שהיא לצד ההתחסרות [עפ"י ע"ר ב סז]. ע"ע פנים.

אחור ופנים במציאות הרוחניות - ע"ע פנים ואחור במציאות הרוחניות.

אחוריים - השגה^ו כללית סתומה, שאינה מתפרטת בפירוט האור בתכונה פרצופית^ו, כ"א מתבזקת בהתבזקות כללית כמראה האחוריים שאין בו פירוט זיו^ו הפנים בכל נתוח אבריו נושאי החושים העליונים [ר"מ קפ].

האחוריים של הפנים המחשביים - נחלים הנעשים מהאורים הגדולים המתפשטים מהפנים־המחשביים, נחלי חכמה מוקשבת, מחוללת אורה בינה והשכל לימודיים, המתלבשים בהמון התלמוד [עפ"י שם קפד].

ע"ע פנים, פנים מחשביים. ע' במדור משה, הראני נא את כבודך וגו'. ע' במדור תיאורים אלהים, אחוריים, ראיית אחוריים.

אחוריים - **מראה אחוריים** - ע' במדור תיאורים אלהים.

ע' בנספחות, מדור מחקרים, אידיאה אלהית ואידיאה לאומית.

אידיאה דתית - האידיאה הדתית - ההופעה⁹ האלהית המוקטנת המיוחדת לצד הפרטיות [א' קי].

התוכן המוסרי¹⁰ הבא בתור תולדה מהכרת האחדות האלהית בתור גורם למעמד מוסרי יפה לכל יחיד, המביאו לחיי נצח טובים. ולמעולים וחשובים ננעץ בו גם כן התעוררות מוסרית אדירה לשמה, המתנוצצת מהעולם האלהי, >המתגלה יפה כשהשיקוע החומרי ודרישת ההנאה הגסה, אפילו בצדדיה היפים והעדינים, המצוי בעולם האלילי המסוגל לו, סר מהם< [עפ"י קבצ' ג קיד-קטו].

ע"ע דת.

אידיאה לאומית - תוכן הסגנון הצבורי של הצורה¹¹ הלאומית [עפ"י א' קו].

הנטיה הקבוצית שבצורה הלאומית [עפ"י שם קב-ג].

◊ סגנון החיים הסדרניים של החברה בהתבררותו ביותר, בגימור קויו הרשמיים ברוח האומנות אשר להסתוריה מבטא את **האידיאה הלאומית** [עפ"י שם קב].

האידיאה הלאומית בישראל - הנטיה הלאומית המעשית שהיא לבושה החיצון של הנטיה הרוחנית של כנסת-ישראל¹² [עפ"י שם קנח].

הלבוש של כנסת-ישראל, החודרת בעצמת חייה בכל פרט ופרט מישראל, ובכל מעשיו ותנועותיו, שיחיו ושיגיו, שאיפותיו וקניניו הפרטיים [עפ"י קובץ ו קמג].

ע' בנספחות, מדור מחקרים, אידיאה אלהית ואידיאה לאומית.

אידיאה לאומית¹⁷ - כנסת ישראל [שי' ב 235].

אידיאה העליונה - האידיאה העליונה - הרצון¹⁸ (רצון ד')¹⁹ הקדוש והנשא [א"ק א קמב].

"אחסנתין"¹⁶ - קשר הקדושה²⁰ שהוא ירושה מאבות שיש לאדם בענין עבודת-ד' [עפ"י מא"ה ג קעה].

כח קדושת טבע הנפש שהיא מורשה לישראל [ה' רי].
ע"ע "עטרין".

אט - ההוראה להליכה בנחת [ר"מ קכ].

אידיאה - מין נשמה²¹, המשכת כח של צורה²² רוחנית²³, שיש לכל דבר שבעולם [עפ"י א"ל רמד].

הערך הרוחני האידיאלי של המציאות, פנימיות הדברים. מציאותיות רוחנית או הרוחניות המציאותיות [שי' ב 304, 303].

מציאות התוכן הרוחני שהוא שורש המציאות [שם 39, 5-6].

שורש רוחני²⁴, מציאותי, שעומד ביסוד המציאות של כל דבר. מציאות רוחנית, שהיא מקור המציאות החומרית²⁵ [עפ"י מה"ה ג רטז].

"למהלך האידיאות" - יסודי עולם רוחניים, מחשבתיים, מציאותיים, שמופיעים במהלך הדורות של קורא הדורות [שם].
ר' בנספחות, מדור מחקרים, אידיאה.

אידיאה אלהית - הרעיון האלהי שההכנה אליו הנמצאת באיזה אופן גלוי או נסתר ישר או מעוות, בכל הלבבות של האנושיות, לכל פלגותיה, משפחותיה וגוייה, ומחוללת דתות ורגשי-אמונה שונים סדרים ונמוסים [עפ"י א' קב].

הכשרון אל השכלול העליון והגמור המאיר את העולם כולו בכבודו [א' קה].

השכינה-העליונה²⁶ [א' קיב].

◊ סגנון המחשבה של הרעיון הרוחני²⁷ בהתבררותו ביותר, בגימור קויו הרשמיים ברוח האומנות אשר להסתוריה מבטא את **האידיאה האלהית** [עפ"י א' קב].

האידיאה האלהית המוחלטת - הנטיה הרוחנית של כנסת-ישראל²⁸ שהיא אורה ונשמתה של הנטיה הלאומית המעשית שלה [עפ"י א' קד, קנח].

16. באור הגר"א על משלי, ד ד, ח כא, יד יח, יט יד, כז כז.
17. ע' בנספחות, מדור מחקרים, אידיאה אלהית ואידיאה לאומית.

אידיאל - המשך של האידיאה^ו [שי' 39, 5-6].

אידיאל - הצדק העולמי, שהוא גם הטוב, האור הפיוט וכו' וכו', נשוא מאויי לבה של הכללות [ד"ל כו].

אידיאל - התוכן האידיאלי של העולם - סוד^ו האלהי^ו המוחלט שבהויה [א"א 18].

אידיאל - האידיאל המוזער של העולם - האידיאל הנופל בהווה המצומצמה [א"ק ב תנה].

אידיאל - האידיאל המלא של העולם - האידיאל המרומם האלהי^ו במלא מילואו, יסוד העולם היותר עתיק^ו, מציאות העולם היותר ממשית. שהמציאות הזעירה^ו (של האידיאל המוזער, הנופל בהווה המצומצמה) רק מיניקת לשדו העליון היא מתקיימת ומתברכת^ו [א"ק ב תנה].

אידיאל - התגלמות של אידיאל - ע"ע התגלמות.

אידיאל - הגילוי האידיאלי של כל דבר נעלה בחייה^ו הרוח^ו המתפשט במציאות - חפשו^ו ויסוד מציאותו מתוך רצון מלא נדבה [עפ"י ע"ר א פג"ד].

ע"ע חסד, (לעומת ברית). ע"ע ברית, (לעומת חסד).

אידיאל לימודי - ע"ע לימוד, האידיאל הלימודי.

אידיאליות - הרעיון^ו, ההתרוממות^ו הרוחנית^ו [עפ"י ע"ר א ז].

אידיאליות - האהבה^ו לדרכי^ו הנטועה בנפשו הלאומית (של ישראל^ו) פנימה^ו, והיא הולכת ועולה, פורחת ומתגדלת, לרגלי כל מה שמתגבר מקורי^ו ישראל^ו [ע"ה קלה].

אידיאליות העליונה - גילוי אור הקדש^ו שבשאיפה

הפנימית^ו של הרוח^ו [חד' תשס"ח קמה].

אידיאליות - האידיאליות הנשמית - התשוקה העליונה והרוממה להתדבקות^ו אלהית, תוכן האמונה^ו [עפ"י מ"ר 494].

ע"ע תשוקה, התשוקה האידיאלית.

אידיאליות - האידיאליות - האצילות^ו [א"ק א עט].

אידיאליות אלהית - האידיאליות הגמורה, כל התפארת^ו, כל ההוד^ו שביסוד המציאות [א"ק ג קפד].

אידיאלים - האידיאלים היותר נשאים, שהם הולכים ושואבים תמיד עליו^ו וצחצוח^ו ממקור העצמיות^ו העליונה^ו - פלגות נהרי אורותיה^ו של עריגת הנשמה^ו לעצמיות האלהית [עפ"י מ"ר 507].

אידיאלים האלהיים - השמות^ו האלהיים, דרכי^ו, חפציו^ו, האצילות^ו, הספירות^ו, המדות^ו, השבילים, הנתיבות, השערים^ו והפרצופים^ו, שמקצת תכנם האידיאלי^ו חקוק וקבוע הוא גם כן בנפש^ו האדם^ו,¹⁸ אשר עשהו האלהים ישר^ו [ע"ה קמה].

אידיאלים כלליים - מטע ד"ו. המגמות^ו העולמיות כולן, אצילות^ו האורות^ו העליונים^ו ברוממות תעודתם, שנשמתה של האומה הישראלית, ונשמתו של כל יחיד מישראל בפנימיות^ו מהותה, מאור^ו זה היא אצולה [עפ"י ע"ר ב קנח].

הכח הנסתר של האצילות^ו שבנשמת האומה^ו [ע"ה קנב].

אידיאלים הנשאים - המגמות^ו האחרונות של מעשה התורה^ו והמצוה^ו [א"ק ג שכב].

ע' במדור מונחי קבלה ונסתר, תפארת, התפארת האלהית. ע' במדור שמות כינויים ותארים אלהיים, אלהות. ע"ע בנספחות, בסוף מדור מחקרים, שני מכתבים לברור דברים בשיטת הרב.

18. **האידיאלים האלהיים** - שמקצת תכנם האידיאלי חקוק וקבוע הוא גם כן בנפש האדם, אשר עשהו האלהים ישר - ע' שיחות על אהבה לר"י אברבנאל, מוסד ביאליק, תשמ"ג, עמ' 440-450. ע"ע מלבי"ם, איוב לו א"ד. "האידיען הנטועים בנפשו, הם אמיתיות מונחלות וטבועות בנפש נפש ממקור מחצבה, ירושה לה מאלהי הרוחות בעודה בחביון עוזה, והם קדושים וטהורים אלהיים; האידיען קראם בשם דעי, ודעים. (כן אצל רש"ט גפן בממדים, הנבואה והאדמתנות עמ' 103); ייחס מלין אלה לאלהים, כי הוא הטביע דעים אלה בנפשו להשיג על פיהם את סודותיו ואמתיותיו; אצל ד' הדעים האלה הם בתמימות ובשלמות, וא"כ תמים דעים נמצא עמך, והוא האלהות הנמצא טבוע בשורש נפשך". ע"ע בנספחות, מדור מחקרים, אידיאה.

ע"ע רוממות האידיאלים.

אילת השחר¹⁹ - היופי העולמי שנאזר^ו מגבורה וצמצומים [קובץ ה'ר].

איש - התוכן הממולא בכח המפעל וההשפעה, ששפעותיו עשירות הגה בכל הארחים, לטוב^ו ולרע^ו, לבנין ולסתירה, רק הוא בכללות קיבוץ כל חלקיו, ממלא הוא תוכן של אישיות^ו, צורה^ו ממולא(ה) בטפוס שלם, העומד הכן לפעול ולהשפיע, לשכלל ולהשלים [ר"מ קכו].

יסוד השלמות - השכל^ו העומד בראש והרגש^ו עוזר על ידו [ע"א ג ב ריג].

ע"ע אשה. ע"ע אנשים. ע"ע גבר. ע"ע "אדם". ע"ע "אנושי".

"איש" לעומת "בעל" - בעל - יקרא על שם הבעילה, כמו "האי מטרא בעלא דארעא"²⁰, ואיש - יקרא על שם המשפיע, יען כי הוא הנותן לה לחם לאכול ובגד ללבוש [ע"א יבמות סב, סי' י].

אישיות - צורה^ו ממולא(ה) בטפוס שלם, העומד הכן לפעול ולהשפיע, לשכלל ולהשלים [ר"מ קכו].

איתן העולם - ע' במדור מדרגות והערכות אישיותיות.

איתנות - הקביעות העזיזה [ל"ה 162].

איתניות ברוח - עז^ו הרצון הכביר המתגלה באופן בריא וחזק עם כל תנועה נפשית וגופית [ע"א ד ו פג].

אך - מלת המיעוט, הצערת הנושא ממובנו הקדום, קציצת איזה סעיפים מתכונתו, <נרדף הוא עם התוכן של ההכאה הבא בתואר זה> [ר"מ קכא"ב].

אכילה - (לעומת טעימה^ו) - תיחס מצד התועלת, התועלת

של תכלית האכילה לחזק הגוף ולהמשיך החיים הבאה אחר העיכול, שע"ז יבא פעל אכל, מאוכל [עפ"י ע"א ג א לה]. ע"ע מזון, לקיחת מזון. ע"ע מאכל.

אל - הוראה שלילית [ר"מ קכב].

אל - הוראת הכח [ר"מ קכב].

אלהי - הנקודה האלהית - מכון השלמות המוחלטה [ע"א ד ט קלד].

ע"ע אמונה, נקודת האמונה.

אלהי - עידון אלהי - (העידון) של החכמה^ו והמישרים^ו, של הצדק והאורה^ו העדינה הרוחנית^ו [ע"א ד ו מ].

אלהים²¹ - מנהיג ושולט [ע"ר א קיד].

כל כח שבנבראים שיש לו איזה השפעה, <שמוכחת היא להיות מוגבלת, מאחר שהכח המשפיע בעצמו הוא מוגבל, בבחינת התחלתו ובבחינת סופו, וכל מוגבל הרי מדת־הדין^ו המצומצמת טבועה בתוכו> [עפ"י ע"ר ב פח].

אלף - תרגום^ו של למד [ר"מ קיו].

תרגום של למוד, <בעברית הוא ג"כ ממקור הארמי> ובא על המדרגה הירודה של הלמוד, הצד המתנוצץ אל התלמיד משפעתו של הרב, כתכונת האחרים לעומת הפנים [שם פג]. הלומד מאחר, והוא בערך העתקה ואחרים של הפנים המאירים באור השכל המקורי. ההתלמדות האולפנית, מדת התרגום, שהוא הכשר וחינוך המביא אל המעמד המקורי העתיד [עפ"י שם קיג].

הלימוד המתורגם, לימוד חינוכי, לימוד מכשיר, <שמביא באחריתו ללמוד מקורי, להבנת הלב> [עפ"י שם קיח]. ע' במדור אותיות, למ"ד.

19. תהילים כב א.

20. תענית ו:

21. ע' בהערה במדור שמות כינויים ותארים אלהים, אלהים.

אלף - שור ° [ר"מ פג].

ומיוחסים כל הדברים אשר הם שייכים ומיוחסים לאלהים >בין שמתבררים ע"פ אמתת הברור השכלי ובין שמתבררים ע"פ התורה והקבלה השלמה < [עפ"י ע"ר א שלו].

אם - הוראת האמהות [ר"מ קכג].

המשפעת שפע חיים ליצור בהולדו [ע"א דו עג].

ע' במדור פסוקים ובטווי חז"ל.

אמונה - אמת האמונה²³ - הידיעה ההכרה ההבנה הברורה

הפשוטה שכל הנמצאים שבעולם כולם נמשכים ומתגלים לנו מתוך מקור המציאות, וכלשונו של הרמב"ם: 'שכל הנמצאים הם מתוך אמתת מציאותו' [אגרת רבינו, מ"ז בכסלו תשל"ז. מובא בשי" ג 241, הערה 89].

רוממות ירוח אמונה ואמתת דעת עליון - תקף בהירותה של הכרת עולם ומלאו, שלמותו ומקוריותו [ל"י ב (מהדורת בית אל תשס"ז) תסד].

אמונה²² - **גדר האמונה בכללה** - שאמיתת הענין הנודע

קבועה בקרבנו, לא מצד הידיעה לבדה כ"א מצד מנוחת הנפש הגמורה כשהוא מקבל אותה בקבלה שלמה, מבלי שיסתער בו מאומה נגד זה [ע"ר א שלו].

אמונה - דת ° [קבצ' ב נג].

ע"ע אמונה, נשמת האמונה.

אמונה - עיקר מגמת הדרכת האמונה - לבסס את כח המדמה ° בטהרת ° השכל ° והמוסר ° [פנק' ד שסט].

אמונה - כח האמונה - (הכח) להקשיב יפה ולקבל ממה שנמסר [א"א 66].

להיות מוכן לקבל בתורת ידיעה את המסור לנו מאבותינו [שם 94].

הקבלה את מה שנאמר מפי גדולי עולם [ע"א ב ט רעב].

אמונה טבעית הסתכלותית - האמונה המופעה מהעולם [מ"ר 70].

אמונה - מצות האמונה - מצוה מעשית, שיהי' הלב נמשך

לאמונת התורה ° לעיון העבודה ° והמצות °. שכל הדברים הברורים המאומתים שהודיענו השי"ת ° בתורתו °, נראה להשתדל שכשם שהם מאומתים מצד אמתתם בשכל, כן יהיו הרהורי הלב מלאים מהם, והיינו על ידי שירבה המשא ומתן בענפיהם בעיון והשכל איש איש כפי רוחב לבו [פנק' ג כו (מא"ה ב רעג)].

צורת מצות האמונה האלהית - שהאלהים יתעלה, שהוא

העושה כל המעשה הגדול הזה, אשר עינינו רואות אותו מסודר בעצה ° ובחכמה גדולה ועמוקה ומדוקדקת מאד, הוא שהוציא אותנו ממצרים ° מבית עבדים ונתן לנו את התורה °, ולו שייכים

22. **אמונה** - הגדרות האמונה השונות חולקו לשתי מחלקות (שגבולן סומן ב 00) : הקבוצה הראשונה עד ערך 'תוכן האמונה' (ולא עד בכלל), מרכוזת הגדרות למושג אמונה בסתם, ומקורותיה. ומערך 'תוכן האמונה' ואילך הובאו הגדרות לבחינותיה השונות של האמונה, ענייניה, תכניה והשלכותיה.

גדר האמונה בכללה - אמונות ודעות לרס"ג הקדמת המחבר, "צריכים לבאר מה היא האמונה, ונאמר כי היא ענין עולה בלב לכל דבר ידוע בתכונה אשר הוא עליה, וכאשר תצא חמאת העיון יקבלנה השכל ויקיפנה ויכניסנה בלבבות ותמוזג בהם, ויהיה בהם האדם מאמין בענין אשר הגיע אליו". ובשומר אמונים הקדמון, ויכוח ראשון סי' לג (מיסוד המורה נבוכים, ח"א פ"ג) "כי האמונה אינה האמירה בפה, כי אם התאמת הדבר במחשבת הלב והצטיירו בשכל".

23. **האמונה - הידיעה ההכרה** - מוסיף רבנו שם באגרת: לכן בלשון התורה שבכתב: אברהם אבינו "האמין בד'"; ובלשון חז"ל בתושב"ע פ: "הכיר את בוראו".

ובמהשך דברי רבנו שם: "הכרה ברורה של הסתכלות האמונה הזאת, נמשכת ומתבהרת לנו, בשלשלת הדורות, מתוך זכירת ימות עולם אל בינת שנות דור ודור, המפגישה אותנו עם הופעתנו המיוחדת הגדולה, שאין דומה ודוגמה לה בכל מערכת האנושיות, ושלשלת דורותיה והשפעתנו בתוכה". וע' בפרקי הקיום הכשרון וההשפעה, שבס' כארי יתנשא.

אמונה ניסית מסורתית - האמונה המופעה מהתורה [מ"ר 70].

אמונה תוכית - האמונה המופעה ממעמקי הנשמה [מ"ר 70].
ע"ע תשובה טבעית. תשובה אמונית. תשובה שכלית.

אמונה - שלמות המדעים המושכלים שהם שורשי התורה^ו [א"ה א 702 (מהדורת תשס"ב ח"ב 30)].

אמונה - רוח^ו האמונה הקדושה^ו - הכרה עצמית פנימית כ"טביעת עין"^ו, שהאדם מכיר את העולם מתוך עצמותו [מ"ר 488].

אמונה - כח האמונה - הצלם-האלהי^ו המאיר מתוך תוכם של ברואיו של הקב"ה^ו, והוא עצם מהותה של הנשמה, התשוקה להתדבקות אלהית^ו [עפ"י מ"ר 487].

אמונה - עומק האמונה - להתדבק^ו בבורא כל העולמים^ו ב"ה, בכל סדרי המחשבה והמעשה, והוא גילוי הכח השלם (של האמונה) [מ"ר 488].

ע' במדור הכרה והשכלה והפכן, מחשבה, המחשבה היסודית.
אמונה - הידיעה ההכרה הבהירה והמלאה בד' אלהים, מקור חיי כל עולמים, הממלאה את כל חדרי הנפש, הרוח והנשמה, הכליות והלב והגוף כולו, ואשר לפיכך הם כולם ממולאים מתוכה אהבה-עליונה^ו של דבקות^ו חיונית לאבינו-שבים^ו, אשר מלך בטרם כל יצור נברא - ואחריו [נ"ה ט].

ענג רוממות ושבע נפש פנימי, (של) מלא ההכרה הברה והתמה ורווי עז הבטחון^ו (ש) על ידי השקפת האחדות העליונה, שהנהגת ההשגחה^ו העליונה מסבבת כל המעשים וכולם מלאים הם מזיו^ו הטוב הכללי המקיף הכל וכוללם יחד, של "מה דעבד רחמנא לטב עביד", "עושה שלום ובורא הכל" [עפ"י א"ל קצה].

כח האמונה - ההכרה העליונה והדבקה באמתת צדיקו של עולם, עז מלכותו ומקור חיותו, אשר מראשית דרכו מאז ועד אחרית מופיעה המשכת כל המפעלים ושעשועי התולדה [נ"ה יט].

מציאות נפשית פנימית של זיקת האדם, הנברא בצלם-אלהים^ו, אל מקורו, יוצרו, רבון-העולמים, שהיא ממלאה אותו כולו ומתוך-כך

מתגלית בסידורי מעשיו ודורותיו היחידים והצבוריים [עפ"י ל"י ג קעז (מהדורת בית אל ב תשס"ג תה)].

כוונה העצמי של תפיסת-עולם-ואדם שלמה וכוללת, בטבעיות הרוחנית^ו והחיונית [עפ"י ל"י ב (מהדורת בית אל תשס"ג תז)].

אמונה - ע"ע בקשת אלהים. ע' במדור פסוקים ובטווי חז"ל, דרישת ד'.

אמונה - ע"ע הכרה אלהית. ע' במדור פסוקים ובטווי חז"ל, דעת אלהים.

אמונה - **כח האמונה** - שלמות תמימות טבעו הרוחני של האדם [עפ"י ע"א ג ב קנג].

בבחי' נפש, הרגשה, כח המקבל שבהוי' [קבצ' ג קנג].
אמונה - \diamond היסוד הטבעי לכל טובה^ו ולכל מוסר^ו עליון^ו הנועץ בעומק הטבע הישר^ו, האנושי. מקור חייו הטבעיים, הרוחניים^ו (של האדם) הנותנים לו שלות לב ושמחת נפש בעוה"ז ואחרית ותקוה לעוה"ב^ו [עפ"י מ"ר 225].

תוכן הנפש היותר עדין, והמקור לכל התרבות האידיאלית שהאנושיות כולה עורגת אליה [פנק' ב קצד].

אמונה - **הנטיה האמונית** - מקור הקדושה^ו בעולם כולו [קבצ' א נד].

אמונה - **נשמת האמונה** - אור-החיים^ו האלהיים שבתוך הדת^ו [עפ"י קבצ' ב נג].

אמונה - **עיקר האמונה** - \diamond עיקר האמונה היא בגדולת^ו שלמות אין-סוף^ו. שכל מה שנכנס בתוך הלב הרי זה ניצוץ בטל לגמרי לגבי מה שראוי להיות משוער, ומה שראוי להיות משוער אינו עולה כלל בסוג של ביטול לגבי מה שהוא באמת [א' קכד].

שורש האמונה - להביע בפנימיות הנשמה את גדולת־א"ס

[מ"ה אמונה לד].

מתוך החכמה^ו הכמוסה בנשמה^ו, שעל ידה היא מכירה בגודל האמת־האלהית^ו, אלא שאינו יכול להוציא אל הפועל את הפרטים, מתוך כך הוא מתקשר הרבה להאמין בהפרטים שהוא מרגיש בפנימיות לבבו, שהם הם מגלים את האמת הגדולה בכל האופנים שדרכה להגלות - במעשה, דיבור ומחשבה, ברגש, בדמיון, במזג ובנטיית נפשו, ובמעוף חיים פנימי ועליון מכל הגיון לבב ומכל הקשבה מוגבלת [עפ"י קובץ א תתמט].

נקודת האמונה - יחס האדם להאיןסוף ברוך הוא, וכל העולמים כולם מתרכזים בנקודה איןסופית זו [מ"ד

[487].

ע"ע אלהי, הנקודה האלהית. ע' במדור מונחי קבלה ונסתר, לאשתאבא בגופא דמלכא.

אמונה - חוש האמונה - החוש הטבעי היסודי של הנשמה, שנובע באדם מנשמת ח"ה העולמים^ו מנשמת כל היקום, כל היש [עפ"י א"א 112].

◇ **היחש של האמונה בטהרתו** בא מפני עצמיות הטבע הפנימי של הנפש האנושית שהיא קשורה בקשר הווייתה בשורש חיי כל החיים, במקור כל ההויה [ע"א ד ט קכה].

ב

בא - הוראת התכנסות הנושא אל המקום הראוי ע"י תנועה

מוקדמת [ר"מ קכח].

באור - יחשו של כל מאמר בודד, לא רק לפי ערכו והדבר המבוצר בתוכו בלבד, כ"א עפ"י ערך כל אותן ההשפעות שאפשר לו להשפיע, לכשיתבאר, כאשר "מעין ישיתוהו" על עולם הרעיונות ההולכים בדרך ישרה, הוא פתוח בדרך מפולש לעולם הגדול של ההשכלות מלאות זיו^ו, ומעורר בדרך פתחו להכניס אל תוכו ועל ידו תלי תלים של ידיעות והרחבות שכליות, שנותנות אומץ וגבורה לנפשות ההוגות בהם. "מ"ם

פתוחה - מאמר פתוח^ו [ע"א א, הקדמה, ידטו].

ע"ע פרוש. ע"ע דרש.

באור - **דרך הביאור** - הדרישה הבנויה ע"פ ערכי הכללים, שהם דומים לדרישת כל רעיון לא רק מצד עצמו, כ"א מצד הרעיונות שמטבעו להוליד ע"פ דרך ישרה, כן דרישת התורה שע"פ הכללים, אין הפרטים נולדים ומסתעפים זה מזה, כ"א כולם יחד יוצאים הם מהכללים הראשיים יסודי ועקרי התורה וסתרי טעמיה הגדולים [ע"א א, הקדמה, יז].

ע' במדור תורה, דרישת התורה בדרך הכהן.

בג - מזון [ר"מ קכח].

בד - מגזרת בדד, ההתבודדות הפרטית [ר"מ קכט].

בד - שקר^ו [ר"מ קכט].

בד - ענף של אילן [ר"מ קכט].

בד - מוט [ר"מ קכט].

בד - ע"ע בוץ.

בה - תואר הוראה של יחס פנימי, למושג הנקבי [ר"מ קל].

בהלה - טירוף של רצונות ומחשבות שכל אחת דוחה את חבריתה עד אפס מקום של חשבון נקי [ע"א ג ב רכג].
נפילת ערך וחרדה [ע"ר ב עא].

בו - מתאר את היחס הפנימי במושג הזכרי [ר"מ קלא].

בוץ - פשתן^ו, <הנקרא ג"כ בד על שם שהוא עולה בד בבד> מורה על שמירת הגבולים, על כח צומח פורה, שעם זה הוא שומר חק וגבול, ואינו מתערב בחלקי חיים ותוכן של נושא אחר, שומר את המצר, ומגין על הצדק^ו [ר"מ קלו].

בושה - **אמיתתה במקורה** - יראה עליונה^ו, יראת-ד'^ו [עפ"י ר"מ קמ, א"ש יד כד].

בחירה - **"בחר בנו מכל העמים"** - נתן לנו יתרון ומעלה ודבקות^ו בו ית' על כל עם ולשון [עפ"י מ"ש קמב (ה' קפד)].

יצר אותנו להיות לו לעם-נחלה, להתגלות צלם-האלהים^ו שבאדם בקרבנו בתור עם²⁴, באדם הצבורי המופיע בנו במלוא שיעור-קומתו [ל"י ג קידקטו (מהדורת בית אל תשס"ב ב ד)].

הופעת קדושת עצמיותנו הצבורית, מתוך השראת-שכינתו^ו על כלנו כאחד, בהוציאו אותנו מבית-עבדים ממצרים^ו,

24. ע' אור החיים בראשית א כז. "ויברא אלהים את האדם בצלמו". כי ברא האדם בב' צלמים, הראשון צלם הניכר בכל אדם ואפילו בבני אדם הריקים מהקדושה אשר לא מבני ישראל המה, ועליהם אמר "בצלמו" פירוש: של הנברא; והב' הם בחינת המאשרים, עם ישראל נחלת שדי, כנגד אלו אמר "בצלם אלהים בראו", הרי זה בא ללמדנו כי יש בנבראים ב' צלמים צלם הניכר וצלם אלהים רוחני נעלם, והבן".

ובקרבוֹ־אותנו־לפני־הר־סיני^ו [ל"י א (מהדורת בית אל תשס"ב) רכז]. ע"ע בחירת ישראל.

בחירתנו מכל העמים - יצירת מהותנו. הוית עצמותנו הצבורית

בכל ממשותה ושכלולה, תקפה ותפארתה [עפ"י שם, רכז].

מדורים

פסוקים כמושגים

ובטויי ומושגי חז"ל וקדמונים

יתבררו ויקראו המושגים בשמותיהם, שיהיו מובנים בתכלית דיוקם דוקא ע"פ
אותם השמות המדויקים שקראו להם בחירי חכמינו מני אז. "וישב יצחק
ויחפור את בארות המים אשר חפרו עבדי אביו בימי אברהם אביו, ויסתמום
פלשתים אחרי מות אברהם ויקרא להן שמות כשמות אשר קרא להן אביו".

מאמרי הראיה, נחמת ישראל, עמ' 287

א

אבוקה - (בעולם השכלי, לעומת אור ירח° ואור השמש°)¹

- החכמה ההקשית הבנויה מהרכבת הקדמות עיוניות [ע"א ב ז נג].

אבירי לב הרחוקים מצדקה - ע' במדור מדרגות והערכות אישיותיות.

לרום-חביון° [עפ"י אג' א קמב].

ע' במדור מונחי קבלה ונסתר, פרצופים, "אבא יסד ברתא".
ושם, מלכות סלקא עד א"ס.

אבני שיש טהור⁴ - החומר היותר נשגב [קבצ' א קצח].
ע' במדור זה, מים.

אָבן די לָא בִידִין² - די לא בידין - אם היה רצון השי"ת°

לעכב את ישראל עד שישלימו הם בעצמם במעשיהם הטובים את הכשרם אל הגאולה°, היתה האבן נקראת **אבן די בידין**, שבידים שהיו ישראל עושים את תיקוני שלמותם, בזה **ימחו לצלמא**°, שהוא כח הרע והקלקול שבמציאות שאינו נותן מקום לגדולת ישראל. אבל כיון שרצון השי"ת הוא רק שיהיו ישראל מוכנים קצת ואז השי"ת ינטלם וינשאם אל קדושת המעלה הראויה להם אחרי שימורק° עונם° ויקבלו איזו שלמות להכנה של מעלתם, אע"פ שלא יהיו עדיין מוכנים לגמרי, א"כ תהיה השבירה של הצלם ע"י **אבן די לא בידין** שלא עשו ישראל בידיהם זאת המעלה [מ"ש רעזח].

גמר ענין העלאת-השכינה° שיהי' בידי שמים° [ע"ר ב רעב].
ע' במדור זה, בקש יעקב לגלות את הקץ לבניו. ושם, מדת הימים. ע' במדור משיח וגאולה, ימות המשיח שאין בהם לא זכות ולא חובה.

אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה³ - ברתא°, התכלית

היותר קרובה ומובנה, הנקודה° התחתונה, עתידה לעלות°

אבק העולה בבגד שצריך שינער אותו לנקותו⁵ - המעשה המצוה° מצד חומריותו לבדו וטרדת השכל והכלים בחמרים, המסבבים חסרון לחכמה האמיתית כשלא יאחז בקדושה° - או מצד שלא יאמין בזה ח"ו, או מצד שאינו מכוון להלכה, בזדון או ברישול חלילה - שאינו נתפס להיות לזה המעשה מקור ועטרה ויפוי ממקור עליון >כשמעשה המצוה נאחז ע"י האמונה, בשרשו וחיותו, אינו כ"א מפאר ומעטר החלוקא-דרבנן°< [עפ"י פנק' ג קמ].

ע' במדור זה, נפצי גלימייהו מהאבק.

1. ברכות מג:

2. דניאל ב לד "סוזה סנויט עד די התקנות אָבן די לא בידין ומסת לצלמא וגו'". ע"ע פנק' ג קנ.

3. תהילים קיח כב. זוהר ח"א כד: "לסלקא לה, לגבי דאתמר בה "אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה", וכד אייהי סליקת לעילא, ברישא דכל רישין סלקא ובגינה מלאכיא אמרין אי"ה מקום כבודו". ובקל"ח פ"ח, פתח קד: "רדל"א [...] היא שורש למקבל, סוד זה הוא, אשת חיל עטרת בעלה. שהיא השכינה, שזה כח השכינה, שנקראת אבן דזרקין לה עד א"ס, והיינו כי היא תחלת המחשבה. והמדות לא נמשכו אלא בעבורה על ידי חד"ר. נמצא כי כל התיקון ביד המקבלים, שהם המגלים היחוד בעבודתם. ונמצא שזה מה שנקבע ראשונה, ואחר זה נמשכו המדות לפי ענינה. ולכן כל ההתעוררות - ממנה, וכל התיקון תלוי בו, כידוע בדברי רשב"י זלה"ה בכמה מקומות".

4. חגיגה יד:

5. כתובות קו.